

Красицки⁵ је рођен 1735. године у варошици Дубјецко у поткарпатском крају, близу Пшемисла, која је била власништво аристократског рода Красицких, грофова Светог римског царства. Отац му био је каштелан града Хелма и сенатор Републике. Као „каштелановићу“ који је, уз то, био у роду с најмоћнијим магнатским породицама, попут грофова Потоцких и кнежева Сапјеха, Игнацију Красицком се, рекло би се, смешио лагодан и успешан живот младог великаша. Међутим, иметак Красицких у време када га је наследио Игнацијев отац већ је био озбиљно подривен, па би његова подела међу петорицом синова значила и његов сигуран крај. Стога је отац одлучио да чак четворици, међу њима и најстаријем Игнацију, навуче хабит и упути их на духовну каријеру, а да само једнога остави на имању.

Игнаци је добио солидно домаће образовање које је наставио на двору Сапјеха, код своје тетке. Напослетку је 1743. дат на науке у лавовски језуитски колегијум, а 1751, пред свршетак колегијума, примио је нижи степен посвећења. Касније исте године уписао се у престижну варшавску Богословију мисионара при Цркви Св. Крста и потом 1759. рукоположен за свештеника. Између 1759. и 1761. борао је у Риму на високим црквеним студијама.

Иако, дакле, Игнаци Красицки Цркви није пришао због призивања вишег реда, већ првенствено из финансијских разлога,⁶ марљиво је радио на свом формалном теолошком образовању.

С друге стране, захваљујући посредништву својих моћних заштитника, добијао је, једну за другом, уносне

5 О животопису Красицког детаљно у: Wojciechowski 1914.

6 Говорећи о свом избору животног пута, сам Красицки написао је касније сасвим отворено: „пођох гроша ради и славе божје“ (Klimowicz 1999: 158).

црквене титуле које су му обезбеђивале колику-толику материјалну независност. Још много пре рукоположења, с непуним 21 годином, постао је каноник познањски, затим и кијевски, и пшемиски, а да те капитуле није ни посетио. Захваљујући Станиславу Поњатовском, будућем краљу, а тада још старости пшемиском – с којим се спријатељио док је вршио дужност секретара примаса Лубјењског – Красицки је постао жупник у пшемиској жупи, такође само формално.

После избора Станислава Поњатовског за краља почела је и вртоглава каријера Игнација Красицког. Одмах по ступању на престо, владар га је поставио за свог личног капелана. Красицки, прави *galante-homme* модерног француског кроја, просвећен, отмен и уз то необично ведар и духовит, веома је импоновао краљу. Видећи у њему снажан потенцијал и рачунајући на његову суштинску подршку у политици коју је почео да спроводи, Станислав Август је настојао да на сваки начин уздигне свога штићеника и човека од поверења. Тако га је већ 1765. поставио за већника тзв. Малопољског суда у Лублину (пун назив: Главни трибунал Круне – Główny Trybunał Koronny, врховна апелациона инстанца Краљевине Пољске). Убрзо је Красицки, на годину дана, постао и председник овога суда.

Краљеву милост искусио је Красицки и у својој црквеној каријери. Станислав Август испословао му је „коадјуторство“ у вармијској дијецези, чиме је постао помоћник и заменик вармијског бискупа с великим шансама да наследи бискупску столицу. И већ 1766, после смрти бискупа Грабовског, Красицки – уз свесрдно залагање краља – седа на бискупски трон Вармије. Ово је била једна од најбогатијих дијецеза у тадашњој црквеној организацији Пољске, а дужност бискупа имала је и неке своје специфичности. Вармијски бискупи су, наиме, администрирали и самбијском дијецезом са историјским седиштем у Кенигзбергу, у Источној

Прусској, а самбијски бискуп био је уједно и световни кнез од Самбије. Тако је Красицки понео титулу „кнеза бискупа вармијског“, па је оне своје књижевне радове, које не би прикривао пуном анонимношћу или каквим псеудонимом, потписивао транспарентним криптонимом „Х.В.В.“ (скраћеница од пољског, по старом правопису: „*Chiążę Biskup Warmiński*“).

Као вармијски бискуп, Красицки је имао и стално место у Сенату Републике, на шта је Станислав Август, чини се, посебно рачунао. Штавише, краљ је желео да га види на челу своје странке, тј. табора реформиста. Међутим, Красицки – који није жалио труда у ширењу просветитељских идеја, пре свега активно сарађујући у часопису *Монитор* – очигледно није видео себе у политичком животу, па краљеву политику заправо никада није јавно подржао, што му је владар веома замерало.

Прва подела Пољске оставила је вармијског бискупа изван граница Републике: Вармија је припојена Прусској, а Красицки постао поданик Фридриха II Великог. Дотле богати приходи сасвим су пресушили, јер је Пруска, доминантно протестантска, ставила под секвестар сва добра Католичке цркве. Красицки је тада прешао на неупоредиво скромнију плату из државне благајне и од тада се – пошто никад није умео да располаже новцем – непрестано борио с финансијским тешкоћама (уп. *Klimowicz 1999: 160–161*). С пруским краљем Красицки је имао коректан, чак пријатељски однос и био је чест гост у његовој летњој резиденцији Сансуси у Потсдаму, премда му никад није декларисао поданичку верност. За свако путовање у Варшаву морао је да тражи дозволу, што је отежавало његове контакте с матицом, па донекле и стваралачки рад.⁷

7 О блиском односу Красицког с Фридрихом Великим писао је сликовито Франћишек Ксавери Дмоховски, приређивач првих изабраних дела Красицког, у свом познатом говору у спомен преминулом писцу, који је послужио као предговор овом издању. Том приликом подсетио је на тада вероватно врло познату анегдоту: Фридрих II у

Красицки је подржавао рад тзв. Четворогодишњег сејма (1788–1792) и био отворени присталица слободомног Устава 3. маја, који је на том сејму донет.

Врхунац црквене каријере постигао је последњих година живота: 1795, када је Пољска трећи пут, и дефинитивно, подељена, изабран је за надбискупа гњезњанског, што је са собом носило и титулу примаса пољског, тј. првосвештеника у национално-територијалној хијерархији Католичке цркве. Скрханом због трагедије народа, ова велика почаст није му донела личну сатисфакцију. Умро је у Берлину 1801. године.

Стваралаштво Игнација Красицког, још за живота названог „кнезом песника“, учинило га је у извесном смислу законодавцем пољске просветитељске књижевности, па и пољске књижевности уопште.

шали је једном од Красицког тражио да му, као бискуп, омогући да доспе на небо, и то тако што ће га сакрити под скуте свога плашта и тако га онамо увести. Красицки ће на то: „Радо бих то учинио, али тешко да бих могао да сакријем Ваше Величанство испод мог плашта – много си ми га поткусио“... Алудирао је, наравно, на ограничавање прихода. Краљ се од срца насмејао овако духовитом одговору и потом бискупа даривао приличном свотом новца (уп. Dmochowski 1803: XVI). – Овде и даље сви цитати наводе се у преводу аутора.